

Ministerstvo vnitra – generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky		
Bojový řád jednotek požární ochrany - taktické postupy zásahu		
Název:	Metodický list číslo	2 N
Nebezpečí infekce	Vydáno dne: 29. října 2001	Stran: 2

I.

Charakteristika

- 1) Na místě zásahu může dojít k výskytu celé řady infekčních chorob, které mohou být přeneseny na zasahující hasiče. Některá takto přenesená onemocnění se projeví okamžitě, jiná po uplynutí několika dnů, měsíců až několika let.
- 2) Infekce je proces, při kterém se choroboplodné mikroorganismy (bakterie, viry, paraziti) dostávají do styku s hostitelským makroorganismem a vyvolávají jeho onemocnění (tzn., že se zde množí a způsobují nákazu). Infekce se dělí na:
 - a) alimentární infekce (pocházející z potravy),
 - b) vzdušné nákazy bakteriálního a virového původu,
 - c) antroponoózy (choroby přenosné ze zvířat),
 - d) infekce přenesené do živé tkáně a krevního oběhu.
- 3) Základní schéma šíření infekce:
 - a) zdroj původce infekce,
 - b) cesta přenosu (přímá, nepřímá - zprostředkovaná),
 - c) vnímavý organismus.
- 4) Reakce organismu člověka na zdroj infekce závisí na vnitřních a vnějších faktorech organismu, zejména přítomnosti přirozených a naočkovaných protilátek a dávce infekce s její schopnosti vyvolat onemocnění.

II.

Předpokládaný výskyt

- 5) K alimentární infekci (pocházející z potravy) může dojít především u dlouhotrvajících zásahů, kde dochází ke shromáždění většího počtu osob, kde nejsou dodržovány základní hygienické zásady, je zajišťováno náhradní a provizorní stravování, případně dovoz pitné vody. Do této skupiny patří zejména salmonelózy, bacilární úplavice, hepatitida A, břišní tyfus, paratyfus, otrava potravinami (např. botulismus, stafylokoková enterotoxikóza).
- 6) Vzdušné infekce se mohou šířit v různé časové posloupnosti opět při větším soustředění osob, u některých infekcí či nálezů rozvířením prachových částic (zejména při přemísťování stěbelnatých materiálů, v nichž se předtím vyskytovali drobní hlodavci). Ke vzdušné infekci může zejména dojít u dlouhotrvajících zásahů, požárů skladů stěbelnatých materiálů, kde se provádí ruční vyskladnění apod. Patří sem zejména chřipka, stafylokoková, streptokoková, meningokoková či pneumokoková onemocnění, mononukleóza, tularemie, sněť slezinná apod.
- 7) Antroponoózy, což jsou choroby přenosné ze zvířat na lidi, mohou danou osobu infikovat přímým kontaktem s nakaženým zvířetem. Jde především o vzteklinu, leptospirózu, tularemii, brucelózu, toxoplazmózu, klíšťovou encefalitidu apod. K tomuto druhu infekce

může dojít při evakuaci zvířat, při povodních, dopravních nehodách, lesních požárech apod.

- 8) Přenesení infekce do živé tkáně nebo krevního oběhu spočívá v intenzivním přímém kontaktu s infikovanou krví u řezných a bodných poranění zasahujících hasičů. Do této skupiny lze zařadit tetanus, hepatitidu B a AIDS (HIV). Přenos těchto infekcí předpokládá poranění hasiče (hloubková zranění, krvácení). K přenosu infekce může dojít u všech zásahů, kde dojde k poranění, které není ošetřeno. Infekce virem HIV předpokládá intenzivní přímý kontakt s infikovanou krví zachraňovaného, tzn. že musí dojít k poranění i hasiče. K přenosu HIV může dojít obzvláště u dopravní nehody a jiné havárie, kde při zranění hasiče (pořezání rukou) může dojít ke styku s krví zachraňovaného.

III.

Ochrana

- 9) Z hlediska taktiky jednotek při zásahu spočívá ochrana životů a zdraví hasičů před nebezpečím infekce v následujících zásadách:
- je nutné vyhodnocovat rizika a používat ochranné prostředky odpovídající úrovni tohoto rizika,
 - dodržovat základní hygienická pravidla, zásady dekontaminace a desinfekce,
 - zajistit nezávadnost potravin a pitné vody, umožnit vytvoření základních hygienických podmínek na místě zásahu při výdeji stravy nebo nápojů (zvolit vhodné místo, připravit prostředky pro základní osobní hygienu, odložení kontaminovaných oděvů mimo místo stravování),
 - doporučuje se preventivní očkování proti tetanu, hepatitidě B a klíšťové encefalitidě,
 - po zásazích v přírodním prostředí provádět kontrolu těla proti klíšťatům,
 - případná poranění co nejrychleji ošetřit vhodným desinfekčním a obvazovým materiálem,
 - při napadení člověka zvířetem zajistit toto zvíře k dalšímu veterinárnímu vyšetření; napadení člověka zvířetem je důvodem k utracení zvířete¹,
 - řádně zadokumentovat veškerá zranění a případná podezření z infekce,
 - dekontaminovat použité věcné prostředky, případně zajistit jejich bezpečnou likvidaci.
- 10) Ochranné prostředky a další zařízení:
- ochranné prostředky hasiče,
 - proti vzdušným infekcím používat izolační dýchací přístroje, masky bez řádné desinfekce nepoužívat u více osob,
 - při záchraně osob u dopravních nehod používat navíc pod pracovními ochrannými rukavicemi latexové nebo vinylové rukavice,
 - zdravotnický materiál na ošetření poranění a správné poskytnutí první pomoci.

¹ § 5 odst. 2 písm. c) zákona č. 246/1992 Sb., na ochranu zvířat proti týrání.